WASHINGTON D C

СВОБОДА SVOBODA

Український щоденник UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 104. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР 6-го ТРАВНЯ 1948. No. 104. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 6, 1948 VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237 / 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ПЕРЕБРАННЯ ЗАЛІЗНИЦЬ ПІД УРЯДОВУ КОНТРОЛЮ МОЖЕ ЗАПОБІГТИ СТРАЙКОВІ

Вашингтон, 4 травня. — З Шікаґу наспіли вісті, що переговори між представниками залізничих братств і власниками залізничих підприємств при посередництві уряду в справі підвишки платні розбилися і нема виглядів на наладнання непорозуміння. З огляду, що залізничі братства заповіли на 11 травня загальний страйк на залізницях в цілій країні, в Білому Домі назріває думка перебрати залізниці під управу уряду на підставі закону з 1916 р. Коли б так сталося, тоді залізничі службовики не будуть могли правно вийти на страйк, бо теоретично Злучені Держави ще не закінчили миру з воюючими державами, а під час війни страйк на транспортових засобах заборонений. Заки президент рішився б на такий крок, він наперед покликав би на переговори до Білого Дому обі сторони, які ведуть спір.

Плянують загострення робітничого закону з огляду на страйки.

Конгресові провідники заалярмовані загрозою страйку на залізницях і в вугільних шахтах, продумують над загостренням постанов в теперішнім робітничім законі в справі страйків під час красвої необхідности. Досі виринули такі пляни: щоб додати поправку в законі, яка передбачувалаб обовязкове мирове судівництво на випадок спору між підприємцями й робітниками; щоб уряд міг перебрати під управу такі роди промислів, які є необхідні для правильного функціонування промислу; щоб проти робітничих юній застосувати закон про трести, який тепер застосовується проти підприємців, коли вони концентрують свої сили на шкоду народу. Теж передумують над цілковитою забороною страйків у проєктах атомової сили.

ХОЧУТЬ ДАВАТИ ВОЯКАМ БОНУС ЗАМІСЦЬ ПЕРЕВОДИТИ ОБОВЯЗКОВИЙ ПОБІР

Вашингтон. У конгресі зголошено законопроєкт, який передбачує виплату бонусу воякам-добровольцям замісць вводити обовязковий побір рекрута. Бил передбачує виплату бонусу в сумі $1,000 вже по 2 роках добровільної військової служби, або право до утримання в школах на кошт уряду. По трьох роках служби бонус мав би виносити $1,500. Автори законопроєкту є тої думки, що за такою заохотою можна б дістати додатково 700,000 вояків-добровольців.

УЧИТЕЛІ НА СТРАЙКУ В ПРОВІДЕНС, ШКОЛИ ЗАМКНЕНІ

Провіденс, у стейті Ровд Айленд. — Більше ніж половина учительок і учителів тутешних міських шкіл вийшла на страйк, щоб переперти своє домагання підвишки платні. Внаслідок того 60 шкіл, утримуваних містом, мусіли запестати науку. Усіх учительських сил в місті є 1,200, усіх учнів в школах є 28,000, усіх приміських шкіл 67. Зпоміж учителів 250 вийшли на пікетування з таблицями. Учителі є членами учительської юнії, приналежної до Американської Федерації Праці.

ТЕФТ ПЕРЕМАГАЄ В ОГАЙО, ТРУМАН ТРАТИТЬ В АЛАБАМІ

При партійних правиборах у стейті Огайо, які відбулися у вівторок 4 травня, переможцем в Республиканській партії виходить сенатор Роберт Тефт проти свого противника, Гарольда Стасена. Таке сповістили по радіо в середу 5 травня в год. 6 ранку. Між демократами в стейті Огайо нема непорозумінь щодо кандидатури, і правибори вийшли в користь теперішнього президента, Герія С. Трумана. — Зате в Алабамі при правиборах в Демократичній партії перевагу здобули противники Трумана, які поборюють теперішнього президента за його змагання завести рівні громадянські права. — Сенатор Глен Тейлор, який кандидує як заступник Генрія Волеса, попав в місті Бирмингем, у стейті Алабама, під арешт за зневагу стейтового закону про нерівність рас. Він увійшов на зібрання до школи дверми, над якими був напис: „Лише для нігрів". У вівторок 4 травня — як звідомлено по радіо в середу 5 травня в год. 6 ранку — місцевий суд засудив його на $50 грошевої кари і 180 днів вязниці з відложенням виконанням кари на рік.

ПІСЛЯ ЧИСТКИ З КОМУНІСТІВ МОЖНА БУДЕ ОБЄДНАТИ РОБІТНИЧІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Ню Йорк. — Метю Волл, містопредсідник Американської Федерації Праці, вислав листа до Филипа Морея, предсідника Конгресу Індустріяльних Організацій з висловом надії, що обі організації переведуть у себе чистку з комуністичних елементів і щойно тоді може прийти до злуки обох головних робітничих організацій. Вислання такого листу це небувала подія в історії відносин між обома організаціями. Волл складав побажання Мореєві за його відважну поставу при наклеюванні Генрія Волеса, за його кандидатуру на становище президента під опікою комуністів.

ЗА КАРУ ДЛЯ РЕПОРТЕРІВ ЗА ЗРАДУ ТАЙНИ

Вашингтон. — Комісія правил в палаті репрезентантів одобрила законопроєкт, щоб можна було покарати газетного репортера вязницею, якщо він подасть до прилюдного відома інформації з тайних засідань конгресових комісій. Кара вязниці передбачена 1 рік, а крім того передбачена кара грошева у висоті $1,000. Постанову в законопроєкті відкрито тоді, як вона вже перейшла в комісії. Вона додана до билу, який хоче спонукати президента до виявлення тайних інформацій з різних департаментів на домагання конгресу.

В конгресі починають переслухання для зміни чартеру О. Д.

Вашингтон, 4. травня. — Комісія закордонних справ у палаті репрезентантів почала переслухання знавців і свідків для підготови зміни чартеру Обєднаних Держав. Коли б Росія не згодилася на зміни, тоді Злучені Держави мали б вийти з проєктом окремої міжнародньої організації, без участи Росії. Перші шість свідків, усі члени палати репрезентантів, висловили думку, що теперішня Організація Обєднаних Держав не є справжнім засобом для втримання миру і тому треба її змінити. Свідки обстоюють ухвалу конґресової резолюції з домаганням до президента Злучених Держав, щоб він постарався за скликання спеціяльного загального зібрання О. Д. для поправки чартеру. Поправка має усунути вето в О. Д. Коли б Росія не згодилася на поправку, тоді Америка мала б спробувати створити з оставшими 45 країнами новий міжнародний фронт з подавляючою військовою силою. — Коли комісія викінчить цю справу, тоді візьметься до переслухання над способами наладнання Палестинського питання, як це заявив предсідник комісії Чарлз А. Ітон. — Конгресмен Карл Мундт заявив, що заходить необхідна потреба зміни організації О. Д., бо Росія має міжнародну комуністичну організацію для переводження в життя своїх цілей, а демократичні нації не мають повного міжнародного інструменту.

СВІТОВИЙ МИР ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ЦЕРКОВ — ГОЛОСИТЬ ДОЛС.

Бостон. — Відповідальність за мир у світі паде на церкви, сказав американський делегат до Обєднаних Держав на зібранні загальної ради Методиської Церкви, у якому між ін. брав участь теж китайський амбасадор до Злучених Держав, д-р К. Велингтон Коо. Міркування Долеса таке: Треба писати до конгресменів, до редакцій газет, до чинників, які мають вплив на прилюдне життя, щоб вони перестали говорити про те, що війна з Росією є неминуча. Тоді Росія перестане боятися війни збоку Америки, а сама не почне війни. Долс сказав, що комуністи є загорілі в своїм переконанні, що їм удасться зреформувати світ і насиллям усунути такі суспільні лиха, які витворилися упродовж століть. Християнство від віків змагає до поправи суспільних недомагань і останніми часами багато вже на світі змінилося, а Росія при помочі диктатури і насилля досі не осягнула майже жадної поправи відносин.

ЛІМЕН ЗА СТВОРЕННЯ ОПІКУНЧОЇ РАДИ ДЛЯ ЄРУСАЛИМУ.

Вашингтон. — Бувший губернатор стейту Ню Йорк і генеральний директор УНРРА, Герберт Г. Лімен, відбув конференцію з президентом Труманом, а опісля сказав репортерам, що він обстоює створення опікунчої ради для Єрусалиму й околиці, а дальше домагається поділу Палестини. Доки це станеться, Лімен надіється 3—4 місячного примиря між теперішніми воюючими групами, а міжтим можна буде підготовити міжнародну поліцийну силу.

СОВЄТСЬКА БОРОТЬБА ПРОТИ МІЖНАРОДНОЇ КОНВЕНЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ.

Лейк Соксес, Н. Й., 5. травня. — Совєтська делегація в Комісії Людських Прав докладає всіх зусиль, щоби не допустити до підписання відповідної міжнародньої конвенції, всіляко саботуючи підготовчу працю Комісії. На вчорашньому засіданні совєтський представник знову видвигнув своє домагання вписати клявзулю для „боротьби проти залишків націзму і фашизму", домагаючись додаткового виявлення обовязків громадянина до держави та заявив, що накреслений в Женеві плян міжнародного статуту прав людини не задовольняє совєтський уряд.

НОВИЙ ЖОРСТОКИЙ ГРАБУНОК СОВЄТСЬКИХ РАБІВ

Москва, 5. травня. (ЮП). — В Совєтському Союзі кремлівські диктатори наказали нову примусову „добровільну позичку" в сумі — на американські гроші — 4,000,000,000 долярів „на відбудову", очевидно нової совєтської воєнної машини та „світової революції". Кремлівські агенти з наганами в руках ведуть нову „ударну кампанію", щоби кожний робітник „позичив державі" бодай свою одномісячну платню. Після недавної девалюції рубля, що означала практично ограблення совєтських невольників з останньої копійки, яку вони серед холоду і голоду могли заощадити за свій невольничий труд, нова терористична „добровільна позичка" означає дальшу нечувану експлуатацію та ще збільшення вже й так неімовірно великої нужди. Совєтський уряд зажадав одномісячної панщини в найбільш критичних місяцях передновку.

Перемога британської концепції в О. Д. щодо Палестини

УХВАЛЕНО СТВОРИТИ ОКРЕМИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ ВСТАНОВЛЕННЯ „ТИМЧАСОВОГО РЕЖІМУ" В ПАЛЕСТИНІ.

Ще тільки Совєти обстоюють справу поділу.

Лейк Соксес, Н. Й., 5. травня. — Політичний кімітет Загального Зібрання О.Д. рішив вчора встановити окремий підкомітет, що видвигнув би та опрацював би пропозицію „для встановлення тимчасового режіму для Палестини". Рішення, прийняте більшістю 33 голосів при 7 здержаних, є тактичною перемогою британської концепції, щоби ООД залишили думку будьякої контролі в Палестині, признаючи та закріплюючи тільки вже доконані факти. В промовах ще тільки Совєтський Союз, Польща і Гватемаля піддержували справу поділу Палестини. Протекторатна Рада ОД прийняла пропозицію іменувати невтрального міського комісара для Єрусалиму після закінчення британського мандату.

КОРОЛЬ АБДУЛАГ ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ІНВАЗІЄЮ

Америка пропонує британцям відложити закінчення мандату.

Лейк Соксес, Н. Й., 5. травня. — Вчора тут повідомлено, що король Транс-Йорданії, Абдулаг, звернувся листом до генерального секретаря ОД, Тригве Лі, повідомляючи його, що „все кричить за інтервенцію для припинення цеї мясорубки в Палестині". Він рівночасно пропонує жидам арабське право громадянства, якщо вони погодяться мирно жити і працювати в одній державі". Рівночасно тут виявлено, що Злучені Держави кількакратно звертались до британського уряду, щоб він відложив ще закінчення свого мандату в Палестині.

ЖИДІВСЬКІ СКИТАЛЬНИКИ НЕ ХОЧУТЬ ЇХАТИ ДО ПАЛЕСТИНИ.

Лондон, 5. травня. — В останньому часі наставлення жидівських скитальників в Европі щодо виїзду до Палестини „драматично змінилося". Переведена в останньому анкета виказує, що 80% хоче їхати до Америки, виразно зазначуючи, що не хочуть їхати до Палестини. Першою причиною цеї зміни має бути хаос та непевна майбутність Палестини.

ПРОПОЗИЦІЯ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЄРУСАЛИМУ.

Єрусалим, 5. травня. — Міжнародний Червоний Хрест запропонував вчора піднести над цілим Єрусалимом свій прапор, щоби зберегти це місто від евенуальних воєнних знищень та якщо на це погодяться жиди і араби. Прапор Червоного Хреста над Єрусалимом автоматично перетворював би це святе місто в міжнародну зону.

„ДЕНЬ РАДІЯ" В СОВЄТАХ.

Лондон, 5. травня. (АП). — Московська радіовисильня заповіла, що в дні 7-го травня в Совєтському Союзі обходитимуть „день радія" в честь „винаходу радія великим російським вченим, Олександром Поповим", хоча кожна дитина знає, що радіопересилання перший здійснив на практиці італійський вчений Марконі, при помочі Герцових електромагнетичних хвиль, когерера Бранлі та антени Попова. В Совєтах малощо не обходять „дня радіо" вчесть „найбільшого вченого Сталіна".

МОСКВА ДИКТУЄ СВОЇМ САТЕЛІТАМ.

Париж, 5. травня. — З добре поінформованих джерел тут повідомляють, що в грудні минулого року підписано в Москві без згоди мадярського уряду три таємні протоколи, що на практиці роблять Москву неподільним паном і диктатором Мадярщини під економічним оглядом, як це теж робиться в політичних справах при допомозі комуністичних пятих колон в поневолених країнах. Подібні протоколи мали б існувати теж у відношенні Москви до інших її сателітів.

БРИТАНІЯ НЕ ПІДЕ НА КОМПРОМІС ЗІ СОВЄТАМИ

МІНІСТЕР БЕВИН ПРО РІШУЧІСТЬ В БРИТАНСЬКІЙ ЗАКОРДОННІЙ ПОЛІТИЦІ

Лондон, 5 травня. Британський секретар закордонних справ, Ернест Бевин, забираючи вчора слово в Палаті Громад на тему британської закордонної політики з цілою рішучістю заявив, що Британія в теперішньому політичному положенні не піде вже на жодні компроміси зі Совєтським Союзом, головно як іде про справу Німеччини. Щодо Палестини, Бевин потвердив повідомлення про британські військові підкріплення в тій країні та заявив, що як довго ще триває там британський мандат, Британія не допустить ані до арабської, ані до жидівської агресії. Окреме вдоволення виявив британський міністер закордонних справ фактом політичної і господарської консолідації демократичних країн, вважаючи це за перший крок до відповідної політичної федерації европейських держав. Бевин обвинувачував Совєтський Союз та комуністів за теперішнє політичне напруження в світі та робив їх відповідальними за нову воєнну загрозу.

ГРЕЦІЯ КАРАЄ КОМУНІСТИЧНИХ ЗЛОЧИНЦІВ

Після вбивства міністра виконано 152 вироків смерти.

Атени, 5 травня. Після підступного скритовбивства міністра публичного ладу, що його доконав комуністичний вбивник минулої суботи, грецький уряд рішив вчора виконати всі вироки смерти, що їх видано на комуністів за важкі злочини від часів німецької окупації та які були завішені, або дожидали помилування. В самих Атенах розстріляно вчора 24 большевиків. Інших мали розстріляти в інших містах. Грецький премієр заявив, що уряд не дасть себе залякати підступними комуністичними злочинами.

АМЕРИКАНСЬКІ ДОРАДНИКИ В СПРАВІ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ВІДБУДОВИ

Париж, 5 травня. Американські представники сьогодні вперше взяли офіційльно активну участь в нарадах спеціялістів виконавчого комітету створеної недавно на базі Пляну Маршала Організації Европейської Господарської Співпраці. Раніше вони брали участь тільки в ролі спостерігачів. Активна участь американських фахівців допоможе европейським країнам це краще використати американську матеріяльну допомогу, що теж належно оціняються.

ЧЕХИ І ХОТІЛИ БИ І БОЯТЬСЯ ВДЕРЖУВАТИ СТОСУНКИ ЗІ ЗАХОДОМ

Париж, 5 травня. Чехи, після довершення в їх країні комуністичного перевороту при допомозі та погрозах Совєтського Союзу, пробують всіляко найти можливість для вдержання їх традиційних звязків зі Заходом, не наражуючи себе при цьому і на гнів Кремля. Це виявляється у вчерашній заяві чеського міністра торгівлі, що потвердив чеські заходи в справі навязання господарської співпраці та торговельних стосунків зі західними державами. В найближчому часі мали б почнатися вже торговельні переговори між Прагою і Парижем.

СОВЄТИ ПОРУШУЮТЬ АМЕРИКАНСЬКИЙ КОРДОН В НІМЕЧЧИНІ

Берлін, 5 травня. Американське Військове Управління в Німеччині вчора офіційльно повідомило, що в останньому часі Совєти та їх чеські сателіти щораз частіше допускаються порушувань американського кордону в Баварії. Совєтська і чеська прикордонні сторожі не респектують кордону, і вже по американському боці стріляють у втікачів.

375,065 НАЦИСТІВ ВІДПОВІДАЛИ ПЕРЕД СУДОМ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЗОНІ

Берлін, 5 травня. Так звані денаціфікаційні німецькі суди в американській зоні розглянули досі 375,065 справ приналежности до націстичної партії, 60% з яких засуджено. Для розгляду залишається ще приблизно 28,000, що теж вже будуть полагоджені протягом найблищих місяців.

БЕЗМИЛОСЕРНИЙ ПРОСИТЬ МИЛОСЕРДЯ

Данціґ, 5 травня. Засуджений польським судом на смерть бувший гітлерівський „ґавляйтер" Альберт Форстер, що тисячі людей безмилосерно засудив на смерть, тепер сам просить помилування. Він звернувся теж до Папи, щоби інтервенював в його справі.

МИКОЛА ПЕТКОВ ВІДКИНУВ БОЛЬШЕВИЦЬКУ „ЛАСКУ"

Париж, 5 травня. З достовірних джерел тепер виявляється, що повішений болгарськими большевиками минулого вересня провідник аграрної партії Микола Петков в останній хвилині відкинув большевицьку пропозицію „ласки". Йому пропонували, що його помилують, як він підпише відповідну заяву, але Петков відмовився, підозріваючи, що вони не тільки його повісять, але ще підступно хотіли б сплямити його памяйть після смерти.

НОВА МАСОВА ЧИСТКА В РУМУНІЇ

Лондон, 5 травня. Румунські большевики почали нову масову „чистку" в країні проти „ворогів народу", хоча на це і не було жодної окремої причини. В околицях самого тільки Букарешту заарештовано протягом останнього тижня понад 2,000 осіб, між ними визначних румунських лібералів політиків. Арешти в країні продовжуються та охоплюють багато тисяч.

ЗААРЕШТОВАНО 50 ЖИДІВСЬКИХ СКИТАЛЬНИКІВ

Франкфурт над Майном, Німеччина, 5 травня. Понад 650 американських вояків зробили вчора трус в таборі жидівських скитальників у Віндшайм, конфіскуючи наркотики, закордонну валюту, газоліну та інші продукти, призначені на чорний ринок. Заарештовано 50 жидівських скитальників під закидом чорної торгівлі.

SVOBODA
.UKRAINIAN DAILY.

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакция не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346 JERSEY CITY 3. N. J.

ПОЛЬЩА „З ВИЛЬНОМ І ЛЬВОВОМ"

В українській пресі на скитальщині подибуємо від якогось часу чимало різних голосів на тему українського порозуміння. Про те саме пишеться час від часу теж і в українській та польській пресі в Америці. До певної міри це природне, бо ж ніхто в світі не веде такої політики, яка виключала б порозуміння чи згоду з противником. Одначе це не треба розуміти як мову про згоду за всяку ціну, чи як дуріння себе порозумінням чи згодою в такому часі й в таких обставинах, коли годі брати ці речі під серіозну увагу, бо в противника немає ні охоти, ні доброї волі говорити про це щиро, чесно й розумно, а якраз так є з польськими політиканами, чи взагалі з поляками. На це ми вже давали сотні прикладів, а тепер наведемо ще один.

Американсько-польські газети тепер переповнені гострими словами, зверненими проти Винстона Чорчила за це, що він наклеймив у своїх спогадах поведінку поляків зглядом чехів. Чорчил назвав Польщу „гиєною" за те, що вона кинулась в 1938 р. на Чехословаччину, коли її атакував Гітлер та загарбала Заользя. Признаючи полякам силу в терпінні та геройські прикмети в часі війни, Чорчил ужив одночасно для характеристики польського народу таких слів як „нікчемний" і „шалений".

Ми не займалися б ближче цею характеристикою, як би не те, що нюйорський „Нови Сьвят з 29 квітня ц. р. боронить польський характер свідоцтвом „народів, які Польща боронила, за якими обзивалася і які охороняла"; „Польща не має на сумлінню ані зради ані нікчемности у відношенні до інших людей і народів", пише „Нови Сьвят".

В тій самій газеті, яка так обороняє Польщу і поляків, друкується тепер правдивий, польський документ відношення поляків до українського народу. Маємо на думці повість Г. Сєнкевіча „Огнєм і Мєчем", яку цей часопис тепер передруковує саме з тими місцями, де ідеалізується зрадника й ката українського народу, князя Ярему Вишневецького, так доконче — як пише Сєнкевіч — потрібного „дикій країні й диким її жителям". Себто, говорячи іншою мовою, „доконче потрібного" Україні й вільному козацькому народові, що не хотів бути рабом ворога, польської шляхти, наїздника і грабіжника української землі. Цей вільний нарід в Сєнкевіча — це „розбійники", „гайдамаки"!

Як пригадуємо собі, майже так само називали виховані на Сєнкевічу поляки теж і в 1918 і 1919 роках тих українських борців, що пішли боронити зі зброєю Українську Державу. На Україну, що крівавилась в боротьбі з російсько-большевицькою інвазією і спинювала своїми жертвами большевицький похід на Европу, напала навіть і та польська армія, яка була узброєна Антантою для боротьби з большевизмом. Таке загарбання Заользя є прямо нічим у порівнанні до польського нападу на Україну, бо наслідки цього „шаленого" польського кроку нині відчуває не тільки ціла Европа, але й світ, включно з Америкою. Та найгірше, що той самий „Нови Сьвят" з 30 квітня ц. р. доносить з Лондону, що ген. Бур-Коморовскі, президент польської Ради Міністрів (на вигнані) ще й тепер заявляє, що поляки боряться далі не „за якусь частину Польщі", але боремось за визволення цілої Польщі, включно з Вільном і Львовом". Це вже голос не тільки польського політика старої дати і міністра, але теж і „підпольної Польщі". Виходить, що як іде про відношення Польщі й поляків до України й українського народу, то все остало „по старому". Нема отже з ким й до кого говорити.

За долю мандрівного робітника у світі

Проєкт Міжнародного Бюра Праці, що може облегшити теж і долю виїзджаючих у світ українских скитальців.

Міжнародне Бюро Праці в Женеві (Швайцарія) випрацювало начерк міжнародного договору — конвенції для стандаризації умовин, серед яких мав би працювати мандрівний робітник. Коли цей начерк буде прийнятий і ратифікований різними державами, тоді можна буде говорити про свого роду „робітничий інтернаціонал", охороняючий мандрівного робітника, який покидає одну країну, шукаючи праці в другій.

Серед повоєнних відносин мільйони людей різних професій опинилися в різних країнах без засобів до життя і без даху над головою, а навіть і без виглядів на працю, за якою змушені шукати деінде, на чужих землях. Такими людьми є, між іншим, розміщені особи в Европі. Якраз тому ця справа дуже важна теж і для українських скитальців. Коли різні держави укладають пляни для перевозу переміщених осіб і справа протягається в безконечність, то хай хоч надія на можливість виходу з теперішнього положення підтримає цих обездолених людей на дусі до того часу, доки слова не переміняться у діла.

Ціллю згаданої міжнародної конвенції, підготовлюваною Міжнародним Бюром Праці, є скласти загальну хартію для управильнення відносин мандрівних робітників. Коли держави, які беруть участь у складенні начерку конвенції, її ратифікують, вони будуть обовязані придержуватися її постанов. Отже хартія матиме характер міжнародного договору.

Головні точки начерку хартії такі: мандрівний робітник має дістати опіку від часу свого виїзду з старого місця побуту аж до часу прибуття на нове місце праці й прожитку; його не сміють поневіряти в дорозі, ані вважати його непотрібом, а мають вважати його за людину рівновартну з людьми країни, до якої він іде; його мають трактувати так, як трактують свого робітника під час безробіття. Щоб знати, що мандруючого робітника жде в новому краю, він має право дістати наперед повні інформації про робітничі права й відносини в новому краю. Коли він на підставі таких інформацій згодиться їхати до нової країни, тоді він має обовязок до тих відносин приноровитися.

Після довгих спорів дійшло вже до порозуміння в справі підготови й вишколу мандрівного робітника до нової праці. Там, де самий уряд через своїх представників переводить клясифікацію робітників для своїх потреб, уряд відповідає безпосередно. Якщо робітників набирають приватні агенції, уряд має мати нагляд над такими агенціями.

Щоб робітникам помогти легше приноровитися до відносин у новому краю, піднесено думку, щоб уряди країн, куди буде спрямована робітнича імігpація, почали негайно переводити клясифікацію робітників під опікою Міжнародного Бюра Праці. Клясифікація відноситься до вишколу робітника. Заки мандрівний робітник буде склясифікований, він має піддатися пробній роботі. Можуть теж зайти випадки, що нового робітника треба буде вишколити до праці серед нових відносин. Тому треба буде переводити ще окремі курси, а теж і „орієнтаційні курси", тобто такі, які дають мандрівному робітникові спроможність пізнати спосіб життя в новому краю. До „орієнтації" належить теж і мова нової країни.

До останньої війни не було масових переселень робітників з Европи до заморських країн, отже відносини наладнувалися односторонно самим новим імігрантом. Сьогодні цей рух є получений з видужанням Европи і працею та відносинами в заморських країнах. Йде про те, щоб евакувати теперішні табори біженців та перевести колонізацію незаселених просторів. Це така велика і складна проблема, що її треба управильнити договором між країною, з якої виходить мандрівний робітник і країною, до якої він прибуває.

Для подрібного наладнання цієї справи є встановлена Перманентна Переселенча Комісія, яка придумала Взірцевий Двосторонний Контракт як додаток до своїх загальних правил. Цим контрактом буде звязаний не лише уряд, який приймає мандрівних робітників, але теж і приватні агенції, які перебирають їх до себе на працю, а також такі міжнародні організації, як ІРО, чи його Підготовча Комісія, яка тепер старається за перевіз скитальників до чужинних країн.

У склад Підготовчої Комісії ввійшли представники 27 країн і вони саме випрацювали начерк конвенції. Крім цього в праці цеї комісії беруть участь експерти з управи Міжнародного Бюра Праці й різні інтересовані міжнародні тіла як ось Економічна Комісія Европи, Світова Організація Здоровя й згадане ІРО.

Так як тепер стоять справи, мало є можливостей, щоб можна щось затаїти перед згаданими міжнародними чинникарі і різними спеціяльними агенціями Обєднаних Держав, які займаються долею мандрівних робітників та економічною й суспільною сторінкою цієї справи. На підставі спеціяльної умови між секретаріятом Обєднаних Держав і Міжнародним Бюром Праці складено точні умови, яких придержується Перманентна Переселенча Комісія для підшукання праці.

Найближче засідання Перманентної Комісії упляноване на початок 1949 р. У міжчасі начерк конвенції з різними дорученнями буде висланий до урядів держав, які беруть участь у конвенції для його провірки й нових суггестій. Коли будуть переведені поправки, тоді держави вишлють їх для кінцевого одобрення на загальній конференції Міжнародного Бюра Праці в 1949 р. для кінцевого одобрення.

Це, правда, довга дорога, одначе, наскільки відомо, вже тепер поодинокі уряди приноровлюються до повижче складених точок і тому мандрівка робітників в нові країни має в практиці вже тепер охорону міжнародного права.

Микола Чубатий.

„Одноголосно" — теж і в Чехословаччині

Новий комуністичний уряд Чехословаччини переведе вибори до нового чеського сойму, так як було пляновано перед переворотом. Говорилося спершу, що новий уряд комуніста Готвальда пересуне вибори на осінь, щоб мати час розправитися з опозицією та бути певним що нові вибори на одну офіціяльну листу, як це буває в комуністичних та в фашистівських державах, випадуть однодушно або з такою великою подавляючою більшістю (звичайно понад 90 відсотків), що „волю народу" треба вважати майже однодушною заявою довіря для тоталітарного уряду. Та комуністичний уряд Готвальда показав надзвичайну техніку в „розбиванню голов" опозиції, бо зумів впродовж одного місяця — від останньої декади лютого до останньої декади березня — так основно присмирити опозицію більшости чеських протикомуністичних партій, що не потребував відсувати виборів аж до осені. Вже на першім засіданню парляменту по трагічній смерті Яна Масарика, міністра закордонних справ, показалося, що опозиції проти першого тоталітарного чеського уряду вже так як нема. Знаменита техніка змела опозицію демократичних партій протягом кількох днів. Зглядно нечисленних провідників трьох опозиційних партій, національних соціялістів, народної католицької партії та словацької демократичної партії, виарештували, одних без причини, а іншим закидаючи, що хотіли втікати за границю.

Ударили чеські комуністи по провідниках, так розбіглися рядовики. На першім засіданню чеського сойму з 300 послів явилося тільки 230 і всі вони одноголосно висказали своє довіря урядові, що прийшов на руїнах чеської демократії до влади.

Споміж рядовиків кожної опозиційної партії комуністи зуміли найти свою креатуру, яку зробили міністром статистом у своїм уряді, який через це мав би мати характер нібито коаліційного уряду. Управи формально ще існуючих партій теж перейшли в руки опортуністів або комунофілів.

Комуністам захопити владу найбільше помогла чеська соціялістична партія, що ще кілька місяців тому показувала соломяний запал опозиції, передаючи провід партії в руки протикомуністів. Тепер в часі кризи скоро повернуло все до старого і соціяліст Фієрлінгер відіграв не останню ролю в посадженню комуністів на троні чехословацької республики.

Де причина такої легкої та цілковитої перемоги комуністів в Чехії, в країні Томи Масарика?

Поміж двома світовими війнами бодай в самій Чехії демократія таки була практикована. Не можна цього вповні сказати про словацьку частину республики та про Карпатську Україну. Проте тепер і в Чехії демократія Томи Масарика показалася кволою, неспосібною стати до боротьби за свободу чеського громадянина. Причини цього треба, як здається, шукати в чеськім життевім опортунізмі взагалі. Стало в чеського народу неначе звичаєм не боротися тоді, коли переважаючі сили роблять цю боротьбу безнадійною. Практична життева сторона взяла верх над життевим принципіялізмом.

Чехи завжди змагали до власної національної держави. Австрії вони ненавиділи, а проте в австрійськім парляменті чехи постійно належали до тих груп, які попирали австрійський уряд та витягали користи з тої тактики. Вони все займали поважні пости у віденськім уряді; чехів повно було на найвищих міністерських посадах.

В душі вони ненавиділи австрійців, як вояк Швейк в відомій повісти Чапека. Неофіціяльно покпивали собі з австрійського бюрократизму та мілітаризму, одначе на зовні все були льояльними австрійцями. Ментальність чехів в Австрії була противна хоч би до української. Український парляментарний клюб у Відні був один із найменше численних, а вів постійно опозицію проти віденської влади за її попирання поляків в Галичині. В українця принціпіяльний підхід брав все перевагу над опортунізмом біжучого щоденного життя. Це очевидно приносило українцям шкоду в щоденному житті, але виховувало їх ідейно. Такий підхід українця до політики непрактичний, але він засадничий та нагадує козацьку ідеологію боротися за „честь, за волю, за славу Вкраїни". Така політика ратувала честь та славу народу, одначе практично волі покищо не принесла.

Автор тих стрічок не хоче тим сказати, котрий політичний підхід кращий та в кінцевім результаті більше доцільний, а тільки стверджує факт, що спосіб життевого конюнктурального опортунізму це властивість чехів, а цей другий, життево непрактичний, але сильніший ідеологічно, є властивий спосіб політичного поступування українців.

Життевий опортунізм чехів та принціпіялізм українців показались наглядно в часі на передодні Другої Світової Війни. Чехи, нарід державний, по зуби узброєний, власник могутньої кузні зброї, заведень Скода в Пільзні, без одного вистрілу скапітулював перед Гітлером, віддаючи йому Чехію в протекторат без одної жертви в обороні республики. Національно менше свідомі й культурно відсталі карпатські українці по геройськи боронили своєї волі проти стократної переваги мадярів, за якими стояв ще й прихильний їм тоді всемогучий Гітлер.

Панування націстів над Чеським Протектфратом відбувалося без більшого спротиву збоку чеського народу. Лідіце були виімковим явищем серед загального опортунізму. Чеські фабрики працювали успішно в користь націстичного окупанта. Активна одверта боротьба чеського народу ожила допеpва тоді, коли націстична структура середньої Европи вже цілком валилася та була б завалилася і без чеського підпілля. Зате в Україні вибухає партизантська боротьба проти націстів вже в році 1942, себто в часі найбільшої потуги націстів. Боротьба з такою силою видавалася безнадійною та була справді очайдушною. А проте вона вибухла і була ведена роками аж до наших часів проти двох найбільших потуг в Европі — проти націстичної Німеччини та Советів.

Було багато сіл в Україні, зруйнованих до тла й з вимордованим до щенту населенням, себто було багато українських Лідіц, тільки що світ про них ще й досі не знає, хоч боротьба за честь, за волю, за славу Вкраїни далі ведеться, і далі коштує дуже багато.

Нема нині сумніву, що в наближаючихся виборах премієр Готвальд дістане в чехословацьких „вільних виборах" понад 90 відсоків голосів, так, як колись діставав голоси в подібний спосіб Гітлер, а тепер дістає їх Сталін. Дотеперішна історія чехів теж не ворожить щоб опозиція наставляла і в будуччині свою голову для ратування демократії Республики Томи Масарика.

Чи Ви вже вписали своїх дітей до У. Н. Союзу? Коли ні, впишуть сейчас!

Степан Глід.

ОБОРОНА

1)

„Хто готов за край, за волю
Скласти голову свою,
Той буває, є і буде
Переможцем у бою".

О. Олесь.

Двадцятий рік...

На Україні мов у калейдоскопі все мінялося, будуючи нові форми, прикрашені різними кольорами й обагрені кров'ю українського народу.

Українські селяни не вірили тим чужим формам і ненавиділи тих яскравих і рожевих кольорів.

Вони любили тільки колір своїх ланів під голубим небом, що хвилювали їхньою працею та були густо зрошені їхньою кров'ю, де високі могили завжди нагадували тяжке й славне минуле їхніх дідів.

Івасеві тоді був десятий рік, але він вже бачив: бої, кров, пожежі й чув останні благання конаючих людей в огні.

Бачив голод, грабунки й купи безголових і змасакрованих трупів: чоловіків, жінок і молодих дівчат, що мали непокірну українську душу. Це була життева школа для Івася, яка гартувала його душу, а дитячий мозок заставляла надмірно працювати, яким він намагався все це збагнути:

За що?

Чому?

Для чого?

За кого?

***

Ще й сонце не зійшло, а вже великий церковний дзвін, трьохразовим ударом, сповіщав тривогу, що грізно нависла над селом.

Мужчини поспішно виймають із схованок свою зброю, кладуть шматок хліба й ножа в торбу і біжать на раніш умовлене місце, а жінки, благословивши своїх чоловіків і синів, лишають ще сплячих дітей, голодну худобу і теж ідуть слідком за ними.

Бав-бав-бав! Бав-бав-бав! — неслося над селом, кличучи не слухати благання й заклику до чести, до правди й волі, а до боротьби за їх.

Ідуть, ідуть, ідуть...

Ідуть старі і молоді. Ідуть жінки й дівчата.

Ідуть шляхом і навпростець, толочучи босими ногами росяну городину.

У їх загорілих руках грізно виблискують, в проміннях сходячого сонця, старано вимащені гвинтівки; російські, австрійські й японські; мисливські рушниці та саморобні самопали.

Багато йшло й без зброї і, немов соромлячись себе, тягли за собою вила, набиті на довгі держаки. А он старенький дідусь, в тісно підперезаному кожусі, міцно тримаючи в своїй руці ціпа, дрібно збивав босими ногами куряву — спішить, щоб не спізнитися.

Івась стояв на перелазі свого двору й з-захопленням дивився на це військо, що збиралося за двором на вигоні біля цвинтаря.

Знайомим махав руками і щось кричав... Кричав, бо само виривалося із грудей, виривалося окремими звуками, окремими словами, але тоді вони мабуть щось означали й були зрозумілими, бо старші йому привітно всміхалися і теж махали руками.

Старші чоловіки збиралися окремими гуртками — прощось радились і ділилися набоями, а молоді не жартували.— кругом їх стояли й прислухалися, бо це ті, що по три роки були в боях, нюхали японський і німецький порох та багато гіркої — не з наших, а чужих болот.

— Отаман Антін! — хтось гукнув і все замерло. Це не був переляк перед невеличкою рябою людиною, що йшла з села, а це була велика пошана, віра й відданість тій людині, яку одноголосно самі обрали й на яку тепер поклали всю надію.

Замовкло все. Дзвін теж уже не звав.

Тільки ворожі грматні вибухали по селі, що свідчили про намір ворог, та лунала команда сотників, що шикували людей.

Ті, що не мали зброї, теж несміливо стали в ряди й поставили перед собою вила.

Отаман Антін йшов спокійним широким кроком, тримаючись рукою за ремінь гвинтівки, що висіла на правому плечі, а його очі свідчили про тяжку думу: „Полк загорілих і розбещилих в крівавих боях і розправах большевиків..." „Полк, що має коні, гармати, кулемети, гвинтівки й багато набоїв, а тут?..."

— Струнко! — почув він команду — й перед ним виструнчились дві сотні, напівбосих із ріжною зброєю людей, в яких відданість і рішучість світилася в очах.

— Але я вам вірю, вірю й надіюся, — наче продовжував він свою думку, — бо це тільки перша частина, а за вами інші села, а потім з'єднаємось із нашим українським військом...

I на оновленій землі
Не буде ката супостата,
А буде мир і будем ми,

(Дальше буде).

Працює для переселення студентів зо скитальщини

У щоденнику Ню Йорк Гералд Трибюн з 8 березня поміщена була обемиста стаття про працю ведену з Америки для переселення студентів-скитальників, які студіюють на славнім університеті в Гайдльберґ, у Німеччині. Між такими, які вже дісталися до Злучених Держав, є згадана там країнка, Наталя Коваль. Вона перебула в музичній консерваторії гайдельберзького університету курс гри на фортепіяні і в 17 році життя перед місяцем приїхала до Ню Йорку.

Тут стрінулася вона з Парксом Джансоном і Вореном Голлом, які ведуть програму Вокс Поп в АВС студії театру Риц і там виступила перед 700-головою публикою з двома музичними кусниками Шопена: „Скерцо" й „Експромпту" на велике вдовілля слухачів уНегайно опісля поїхала до міста Рачестер, і там перед дирекцією славної музичної консерваторії Істмана відіграла ще раз Шопенове „Скерцо". Її коротка гра була вистарчальною, щоб дістати від управи цеї школи стипендію на дальші студії гри на фортепіяні.

Хто перечитає оці успіхи 17-літньої української скитальнички, мимохіть скаже: Отже є Святий Миколай, який наділює добрих дітей несподіваними дарами".

Ролю св. Миколая в цьому випадку відограв „Комітет Гайдельберзьких Студентів", приміщений у Ню Йорку під ч. 17 при Іст 87 вулиці, а його душею є Вилйем Г. Суддут. Він дібрав собі до помочі банкового урядовця Нілса Тредсона і найшов прихильність у незнаного ширшій українській громаді великого прихильника українських змагань, суспільного діяча, Роберта Дж. Калдвела. Тут не шкодить пригадати, що п. Калдвел, це політичний діяч-ветеран, який як перший американський делегат до Федерації Товариств Ліги Націй на зборах у Відні в 1923 р. домагався признання участи української делегації в цьому зборі. Вони разом перевезли досі яких 20 студентів-скитальників гайдельберзького університету на дальші студії в Америку.

Вилйем Суддут під час діяльности УНРРА був назначений директором окремого студентського табору в Гайдельбергу в рр. 1945-46-47. Там зібралося яких 300 студентів різної віри й національности: естонців, жидів, латишів, литовців, поляків, росіян, українців. Як людина з великим серцем п. Суддут заінтересувався кожним студентом чи студенткою окремо і прийшов д висновку, що їх варт переселити в Америку. Повернувши до Ню Йорку, Суддут почав робити старання, щоб заінтересувати впливових людей долею студентів. Він вишукує одиниці, які висилають афидевіти; спонукує рганізації до перевозу студентів через море; вишукує школи, які могли б прийняти їх на науку після прибуття в Америку; старається дістати для них стипендії („скалершип") підчас науки; розвідується за відповідною працею на утримання під час науки; при допомозі студентів, які вже прибули до Нового Світу висилає пачки з харчами й одягом для оставших ще в Европі.

Окрему акцію через згаданого п. Калдвела веде між конгресменами для приспішення сового іміграційного закону для допущення скитальників, при чому п. Калдвел видав власним коштом картки з світлинами студентів і сиріт. Між ними є світлина малого українського сироти Петра, котрого п. Суддут найшов на скитальщині і перевіз до Америки як „майбутнього американського громадянина", і т.п. Різні наукові установи відзиваються на заклики п. Суддута, а студенти деяких університетів потворили комімети для придбання 5-10-15 стипендій на оплату науки новоприбуваючим своїм товаришам з Европи.

Справжню чоловіколюбну діяльність п. Суддута можна пізнати з прегарної публікації, виданої у формі альбум під заг.: UNRRA STUDENTS, HEIDELBERG, в якій поміщені численні світлини й картини діяльности гайдельберзьких студентів. Між ними повно згадок і світлин українських студентів-скитальників. Є між ними й прегарна картина українського хору „Бандура" складеного з 32 членів. Світлина знята в авлі університету Гайдельберґ.

Можливе, що праця п. Суддута це лише грудка, яка викликує лавину в Альпах. Акцією його заінтересувався ширший гурт і постарався за фільм під заг. „Людина, що має перед собою справу". У фільмі буде багато картин з життя українських студентів на скитальщині. Фільм має спопуляризувати ідею п. Суддута: Спровадити до Америки як найбільше студентів з Европи — а між ними й обездолених наших братів — українців.

Наталя Коваль, яка прибула недавно зі скитальщини, між Парксом Джансоном (зліва) і Вореном Голлом з Вокс Поп.

Поміч населенню Европи через Плян Марщала

Плян Маршала для відбудови Европи є фактично продовженням американської допомоги европейським країнам, але з ширшим, далекосяглим завданням. Донедавна ця допомога давалася в міру того, як виникала потреба, як виникали економічні кризи, то в одній ,то в другій країні. Та допомога давала так-би мовити хвилеву поміч. Плян Маршала має на меті відбудову економічного життя країн західної Европи, помогти їм стати на власні ноги. Тим пляном охоплено 16 країн.

Хоч Плян Маршала ставить своєю ціллю не хвилеву допомогу, а відбудову економічного життя Европи, проте населення західно-европейських країн скоро відчує безпосередні користи тої акції — матиме більше що їсти, більше одягу, помешкань. Речі найбільш потрібні в щоденнім житті є першими на черзі, що мають попасти до тих країн, Пол Г. Гофман — недавно призначений адміністратор для переведення Пляну Маршала — заявив, що він дозволив закупку речей першої необхідности на суму $21,000,000 для таких країн: Італії, Франції, Греції, Австрії та Голяндії .

Експорт речей першої потреби до згаданих, як і до інших країн охоплених Пляном Маршала, має на меті піднесення життєвого рівня населення західної Европи. Коли люди матимуть більше поживи, більше одягу, ліпші помешкання, вони зможуть дати більше праці, працювати з більшою охотою над економічною відбудовою своїх країн.

Сьогодні населення 16 країн, що є обняті Пляном Маршала, має денно на одну особу поживи вартістю 2,250 кальорій, тоді як в Злучених Державах на одну особу припадає пересічно 3,350.

Злучені Держави мають фінансувати постачання зерна для Европи, як з цеї країни, так і з інших країн Західної Півкулі. А також товщів, рослинної олії, цукру, мяса, молочарських виробів, сушених овочів, яєць, рижу, кави. Це є частина пляну відбудови — збільшити запаси харчевих продуктів в Европі, аби усунути загрозу голоду в часі, коли країни намагаються поширити своє власне сільсько-господарське виробництво — також завдяки американській допомозі.

Европейські ткацькі фабрики мають діставати зі Злучених Держав бавовну для виробу матерії. Після довгих років, коли люди доношували те, що мали ще зперед війни, населення зможе ліпше одягнутися. Буде до певної міри поліпшена справа помешкань. Згідно з пляном, Злучені Держави фінансуватимуть закупку лісового матеріялу та вугілля. (Частина вугілля з цеї країни має бути для фабрик, що виробляють сталеві, залізні, шкляні та інші речі, потрібні для будівництва.)

Згідно приблизним підрахункам, майже дві третини з $5,300,000,000, ухвалених Конгресом на перший рік відбудови, має бути вжито на харчеві продукти, текстильні вироби, будівництво домів, а також на штучне угноєння. Решта призначається на довго-термінову відбудову.

Особливу увагу звернено на речі негайної потреби з тих міркувань, що в деяких країнах західної Европи можуть скінчитися незабаром всі запаси, всі засоби і вони не зможуть платити за імпорт, не зможуть нічого вивозити. В наслідок того в деяких країнах може ще більше впасти житєвий рівень населення, що безперечно підірве здоровля людей. Тому припускають, що видатки будуть менші, коли в першу чергу посилати речі негайної потреби. В міру того, як буде зростати виробництво в дотичних країнах, як буде все більше задовольняти потреби свого населення, все меншою буде потреба привозити ті речі зі Злучених Держав.

Загальна Рада.

ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ.

ВІСТКИ З УКРАЇНИ

(Як їх подають советські джерела).

„ШКІДЛИВА ПИСАНИНА ПІД МАРКОЮ НАУКОВОЇ РОБОТИ".

Востанньому числі київської „Літературної газети" надруковано статтю Мишури п. н. „Шкідлива писанина під маркою наукової роботи". В ній піддано гострій критиці діяльність та працю „Інституту фолкльору й етнографії УАН". Автор лає працівників за те, що вони забули, що наука й література не можуть бути берпартійними.

Далі газета містить рецензію на новий твір Вадима Собка „Далекі фронти", надрукований в 2-ім та 3-ім ч.ч. журн. „Вітчизна". Критика прийняла твір Собка в загальному позитивно, хоч і закидає йому різні ідеологічні недомагання.

Натомість недавно позитивно прийнятий роман Копиленка „Лейтенант" діждався дуже гострої критики за те, що автор не потрапив поєднати мрії та ідей советських горожан з реальним життям. В наслідок цього в творі позначається „психологічне роздвоєння". Автор, за словами критика, змальовує советських горожан „відірваними від соціялістично-колективного життя". Отже, твір не зовсім „правовірний". Просто кажучи — Копиленко відважився змалювати життя советських горожан бодай трохи подібним до такого, яким воно в дійсності є — без пропагандивної оливи.

НЕМА ЛАДУ В КОЛГОСПАХ.

Київ. — Хрущов скритикував у своїй промові, виголошеній на з'їзді передовиків сільського господарства в Києві, роботу колгоспів. За його словами по колгоспах зменшилося поголів'я худоби, колгоспники не дбають про господарський ремамент і не виконують колгоспного пляну. По колгоспах сидить чимало дармоїдів, що нічого не роблять.

УАН ВИДАЄ ІСТОРІЮ РОСІЙСЬКОГО МИСТЕЦТВА.

Інститут для справ мистецтва Української Академії Наук випускає друком історію російського мистецтва. Вже вийшов перший том, об'ємом в 55 аркушів, в якому обговорено історію мистецтва Київської Руси та сумежних князівств. Цілий твір матиме 8 томів.

СПРАВЛЕННЯ ПОХИБКИ

Отсим справляємо друкарську похибку, що її зроблено в місячному фінансовому звіті У. Н. Союзу за березень ц.р., проголошеному в ч. 98 „Свободи". Це є звіт за березень, а не лютий, як проголошено.
Адміністрація „Свободи".

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

УКРАЇНСЬКІ УЧАСНИКИ „ДІТРОЙТ НЮЗ ТРАВЕЛ ШОВ"
Зліва направо: п-ні А. Нулиґен, п-ні Олеся Козаченко-Бугай, п. Е. Скриник, п-нн І. Попович, п. Д. Проценюк, п-нна М. Попович, п. Гриць Кузь, п-нна М. Цар.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Оцінка праці української громади.

Коли приглянемося ближче праці поодиноких українських громад, то завважимо, що кожна з них працює на різних ділянках відповідно до своїх сил. Тому то в декотрих громадах є більша активність, а в інших менша. Коли є більше народних працівників, тоді й більша праця.

Українська спільнота міста Клівленду, напружує свої сили, аби не остатись позаду. Провірвши загально працю громади, без сумніву можна ствердити, що клівлендська громада, стоїть на рівні з другими громадами, а в дечім їх перегнала. Щоб належно оцінити працю і здобутки громади, попробую зробити маленьку аналізу.

Є тут дві церковні парафії, католицька і православна, обі дуже добре зорганізовані. При католицькій заведено діточу школу — з цілоденною наукою. Кожна зокрема має свою власну літну прогулькову площу до забави. Є два гарно збудовані Українські Народні Доми, є фінансова інституція, (Банк) з капіталом близько трі міліони долярів. Ще є інші бизнесові заведення (кооперативи), а про їх жертвенність для української справи, не пошкодило би більше писати. З тих двох парафій та всього членства У. Н. Союзу, і всіх інших існуючих національних організацій та бизнесових заведень, створено одну сильну центральну організацію під назвою Українські Злучені Організації Міста Клівленду.

Від ряду літ У. З. О. ведуть провід в громаді. При помочі українського місцевого й позамісцевого громадянства та українських допомогових організацій, (як У. Н. С. і У. Р. С.) доверщено й знаменито викінчено, Культурний Город. Культурний Город находиться в дуже гарнім положенні. Уряд міста Клівленд призначив на це один парк, розділив на парцелі і віддав тим етнографічним групам, що бажали використати і окрасити його своєю народною культурою.

Щоби належно зрозуміти і оцінити це все, уряд У. З. О. взиває всіх тих українців, що літною вакаційною порою переїздитимуть через місто Клівленд не оминули нагоди на відвідини Українського Культурного Городу. Там находяться найдорожчі народні святощі. Побачите дорогі бронзові статуї, українських борців і будителів, української нації, а це статуї Володимира Великого, Шевченка, Франка, Хмельницького, та історика М. Грушевського.

Особисто може дехто з читачів сумніватися, мати свої переконання і не доцінювати належно цеї культурної вартости з огляду на це, що не в кожній українській громаді можна це осягнути. Та ми віримо, що сумнів розвіється, як хто побачить пляни, загальний вигляд, чар та красу Українського Культурного Городу.

В. Волянський,
член У. З. О.

ДІТРОЙТ, МИШ.

Українська участь в „Дітройт Нюз Травел Шов".

Цьогорічна вистава „Дітройт Нюз Травел Шов", улаштована в Дітройт Конвеншен Гол в днях 31. березня — 4 квітня притягнула увагу видців не лише участю приватних підприємств, але теж різних етнічних груп, які улаштували „Міжнародне Село" — „Інтернешенел Виледж". На виставі було 24 кіосків з різнородними національними експонатами. Виставу відвідало цього року біля 50,000 людей. Найбільш популярною серед етнічних будок Міжнародного Села була українська. Український засік мав славну колекцію народного мистецтва, історичних памяток і домашніх предметів.

Експонати прислали в першу чергу панство Кочани, з Джолієт, Ілл., а пані Кочан сама приїхала на цю виставку, як одна з організаторок українського відділу. Крім них багато інших українських родин відступили свої збірки й предмети. Щоденник „Дітройт Нюз" признав, що український відділ був найкращим.

Український Відділ був зорганізований Українсько-Американською Федерацією Стейту Мишиген, а безпосередною працею зайнялися відділи Союзу Українок Америки, Українського Золотого Хреста й товариства „Просвіта". Особисто найбільше праці поклала голова філії Союзу Українок, Ірина Козаченко.

Хто лише спинився коло українського засіку, не міг надивуватися красі виставлених предметів. Глядачі діставали відповідні пояснення усно, а крім цього їм роздавано в англійській мові брошурку під заг. „Юкрейн, немезіс оф Роша", до якої була додана мапа України. Брошурка була зладжена головою федерації адв. Іваном Панчуком і видана в 5,000 примірниках накладом У. А. Федерації. Вона дуже багато причинилася до зпопуляризовання української справи, бо в брошурці була обговорена українська справа як найбільш актуальна серед теперішньої війни нервів.

Крім предметів, виставлених в Українськім Відділі місцева українська громада постаралася за виступ з українськими піснями й танцями. Група українських гуцулів, що їх називано „Юкрейнієн Гайлендерс" виступила з своєю гуцульською музикою з музичними інструментами з Карпатських гір. В суботу ввечір танцюристи з товариства „Боян" виступили з українськими танцями і дістали найбільші признання. Маленька Петруся Марчітак відтанцювала серед загальних оплесків танець-сольо „Козачок Подільський". Люди казали, що вона присвоїла собі успіх цілого вечора своїм виступом.

У неділю пополудні явилася в українській будці група музикантів в гуцульській ноші. Оця музична „банда" складалася з теліжки, сопілки і цимбалів. Організатором був „гуцул" Гриць В. Кузь, а йому помогали Ілля Скриник і Дмитро Проциняк. Своєю артистичною грою навіть на таких примітивних інструментах вони були атракцією пополудневої вистави. Як лише вийшли на сцену, то їх появу передано по телевізії й радіо.

Вечером у неділю дівочий хор „а капеля" під управою знаної в Дітройті української диригентки Стефанії Андрусевич відспівав прегарно кілька українських пісень на загальне вдовілля. Цей хор ніколи не відмовляє своєї участи в прилюдних виступах і тому має велику симпатію серед української громади. Як згадано, покровитель виставки, щоденник „Дітройт Нюз" не жалував похвал Українському Відділові. Українська будка була перша при вході на залю, а це теж давало спромогу учасникам відразу звернути увагу на українські цінності. Коли участь у виставі принесла велику користь українській справі, то подяка в першу чергу належиться тим українським жінкам і чоловікам, що особисто не жалували труду від початку до кінця. Крім згаданих по імені одиниць, було ще багато не названих, одначе їх праця йшла на користь загальної справи не менше, як і тих, що їх імена згадані. Честь їм усім.

При цій нагоді хіба не шкодить ще згадати, що українські жіночі організації під іменем У. А. Федерації зібрали на користь Американського Червоного Хреста під час кампанії суму $586.75.

Михайло Ґузиляк,
секретар У. А. Ф. М.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЙОНҐСТАВН, О. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. травня, в своїй власній галі, 914 Франклін Еве., точно в годині 3. пополудні. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до вирішення. — За уряд: І. Бріяць, предс.; Д. Войтович, кас.; І. Павловський, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Бр. св. Василія Великого, від. 364, відбудуться в неділю, 9. травня, в год. 2:30 пополудні, в Укр. Домі, 3161 Е. 99 вул. Просимо всіх членів прийти на збори на час, бо є важні справи до вирішення(між ін. справа ювилею нашого Братства. — Уряд.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 334, відбудуться в неділю, 9. травня, в годині 1. пополудні, в У. Н. Домі. Просимо членів прийти на ці збори, бо маємо цікаві наради. — За уряд: М. Задерецький, предс.; С. Морозович, секр.-кас.; І. Жук, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Тов. Сокул, від. 336, відбудуться в неділю, 9. травня, в годині 1. пополудні. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. — Г. Степанек, предс.; Г. Кісіль, секр.-кас.; Т. Кальмук.

ДІТРОЙТ, МИШ. — Тов. У. Н. Союзу від. 292, подає до відома всім тим членам, що платять свої вкладки місячно, що така збірка буде в неділю, 9. травня, в годині 2. пополудні, в галі У. Н. Дому, 4655 Мартін ул., тому просимо прийти на час і справу полагодити. Є члени, котрі чомусь все зволікають з плаченням вкладок. — І. Форись, предс.; П. Кізел, секр.; І. Андрусевич, кас.

ДІТРОЙТ, МИШ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 9. травня, в годині 1. пополудні, в Укр.-Америк. Осередку, 2965 Карпендер ул. Просимо членів о приявність на зборах. Рівнож просимо членів старатися привести нових членів на збори, або повідомїть секретаря про своїх знайомих, що ще не членами У. Н. Союзу. Наш відділ ще не сповнив свого обовязку і не виповнив наложеної квоти нових членів. — П. Андрушків, секр.

HAMTRAMCK, MICH. — *Monthly meeting of Markian Shashkevich Lodge 94 will be held on Sunday, May 9, at the Ukrainian Democrat Club, 2376 Grayling St., at 1:30 P. M. Members are urged to attend.* — T. Sudomir, Rec. Sec'y.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 367, відбудуться в неділю, 9. травня, в год. 1:30 пополудні, в галі церковній. Просимо всіх членів явитись на збори та вирівнати свої вкладки і належитости. Справа бувшого касієра також буде взята під рішення і має бути макінчена. Просимо членів вписувати своїх дітей і внуків та приятелів в члени, щоб могли доповнити свою квоту до кінця червня. — За уряд: М. Ворохтей, Лиско, Дмитрів.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх членкиць, що місячні збори відбудуться в суботу, 8. травня, в галі церковній, в годині 7. точно. Просимо членкиць явитися на означений час, бо будемо мати важні справи до вирішення. Просимо привести нових членкиць на збори. — За уряд: Ґеруля, предс.; Грицак, кас.; Ходак, секр.

САВТ ДІРФІЛД, МАСС. — Тов. Галицька Січ, від. 207, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться 9. травня, зараз по Сл. Божій, у галі церковній. Просимо членів прийти, бо маємо важні справи до рішення. Довгуючі члени повинні заплатити свої довги. — За уряд: В. Година, предс.; Я. Романюк, кас.; М. Рева, секр.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 182, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. травня, в годині 2. пополудні, в галі парохіяльній, 45-47 Говп Еве., Пасійк. Просимо членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих членів просимо прийти і вирівнати свої належитости. — І. Живицький, пр.; Г. Яськів, секр.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, відбудуться 9. травня, в домі Лісного. — І. Шеґира, предс.; Л. Мартинчук, кас.; Н. Лісний, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Тов. Українська Січ, від. 39, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9 вравня, в годині 3. пополудні, в У. Н. Домі. Просимо членів прийти на час. — А. Яворський, рек. секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться 9. травня, зараз по Сл. Божій, у галі цирковній. Просимо всіх членів прийти на час. — Й. Кравчук.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Збори 204. відділу відбудуться в суботу, 8-го травня, в год. 8:15 ввечір. Всі члени обовязково мусять бути припвними й вирівнати вкладки. Тут я зазначую, що Ви члени, котрі віліжджаючи на відпочинок на літовище, заплатіть вкладки за той час згори, а дальше просимо прийняти до відома, що збори відділу відбуваються в другу суботу кожного місяця. В інші суботи місяця є тільки збірка вкладок. Всі урядники відділу й члени повинні до тих постанов поставитися прихильно. — М. Близнак, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Укр. Зап. Бр. св. Володимирв, від. 130, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 8. травнп, в годині 8. ввечір, в церковній галі при 7. вул. Просимо всіх членів прийти на час, бо маємо важні справи до полагодження. — І. Серединський, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. Дністер, від. 361, відбудуться в суботу, 8. травня, в церковній галі, 28 Іст 7. вул., точно в годині 8. ввечір. Просимо всіх членів і членкиць прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени повинні вирівняти свої вкладки. — За уряд: В. Павлів, предс.; Н. Левкович, кас.; П. Кучма, фін. секр.; С. Левко, рек. секр.

ДІТРОЙТ, МИШ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 75, відбудуться в неділю, 9. травня, точно в год. 1. пополудні, в салі У. Н. Дому при Мартин ул. Довгуючих членів напоминаємо вирівнати свої залеглости. Просимо прийти на час, бо пізніше саля буде зайнята. — За уряд: М. Присташ, секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 10. квітня 1948 р. помер у 76. році життя

МИХАЙЛО ШАЛАМЕЙ,

член Бр. св. Арх. Михаїла, від. 213 У. Н. Союзу в Бейон, Н. Дж.

Покійний приступив до Союзу в 1910 році. Походив з села Белз, пов. Сокаль, Зах. Україна. Полишив у слутку жену Антоніну, два сини і дві дочки та 4 внуки.

Похорон відбувся 13. квітня з дому жалоби при участи кревних і знайомих до укр. катол. церкви, в відтак на цвинтар св. Хреста в Норт Арлінгтон. В. Й. П.!

А. Бирич, екр.

Дня 24. квітня 1948 року помер у 63. році життя

СТЕФАН КРАЙНИК,

довголітний член і касієр Бр. св. Володимира, від. 105 У. Н. Союзу в Найставн, Филаделфія, Па.

Гокійний походив із села Гузеля, пов. Ліско, Зах. Україна. Був гарної спокійної вдачі, брав живу участь в народній громадській праці, складав жертви на народні і культурні цілі. Полишив у смутку три дочки: Ольгу замжну Цап, Марію і Стефанію та сина Стефана. Всі діти є членами У. Н. Союзу.

Похорон відбувся у вівторок, 27. квітня, з похоронного заведення до церкви св. Володимира. — Урядники і члени взяли численну участь у похороні заслуженого члена і урядника. — В. Й. П.!

С. Слободян, секр.

ПОШУКУВАННЯ

Пошукую брата ЙОСИФА СЕМЕНИКА, котрий має перебувати в Ню Йорку від 1911 або 1910 року. Походить з міста Отинія, пов. Товмач, Зах. Україна. Там оженився з Юстиною Любчак також родом з Отинії. Писати:
MARY (Semienyk) ZAYCZIERSKA
P. O. Prosperity, Alta., Canada.

ПОШУКУЮТЬ: Рідних і знайомих із Сколошева-Радимно, пов. Ярослав. Пошукує:
SAWKA EUGENIA
13a Bayreuth
Ukr. Camp, Leopold Kaserne XI/22
U. S. Zone, Germany.

ТАРЗАН, ч. 1839. Тайні пляни нахаби.

Коли Кринч уже прицілився на втікаючого горила, Крис ударив його по руці і він схибив.

В наступній хвилині Кунгу вже найшовся у своїм улюбленім лісі.

„Ти дав йому втечи!" закричав розлючений сторож. „Не так!" — сказав Крис. „Він тепер найде собі самицю... а ми мусимо слідкувати за ним".

Одначе понурий Кринч, памятаючи на нагороду, обіцяну йому за кожну нову звірину, яку він потайки зловить, склав свої тайні пляни.